



Tükörfordítás

A nemzet lenézés és mítosz nélkül

7/09/2021 06:23

| Szerző: Klubrádió

Tükörfordítás című műsorunk az irodalmi művek és a hétköznapi valóság viszonyát kutatja. A negyedik adásban a szerkesztő-műsorvezetőnek, Pályi Márknak Wessely Anna művészettörténész, szociológus segített értelmezni, hogy a mai közéleti kétosztatóságban elterjedt fölmagasztaló vagy leértékelő megközelítésekkel szemben fűződhet-e kiegyensúlyozottabb viszonyunk is a nemzethez tartozáshoz. A műsorban elhangzottak a Kaukázus zenekar dalai, Petőfi Sándor megzenésített verse Marge előadásában és Pajor Tamás száma is, valamint **Eörsi István**, Pejin Lea és Szilágyi Ákos versei. Szilágyi mellett megszólalt Kardos Horváth János, K. Horváth Zsolt és Éber Márk Áron is.

Néhány jelenséget annyira megszokunk magunk körül, hogy már természetesnek tekintjük. Ilyen az is, amikor normálisként fogadjuk el, hogy a nemzethez fűződő viszonyunk vagy fölmagasztaló, vagy leértékelő. Mintha máshogyan nem is létezhetne. Pedig, mint az adás vendégétől, Wessely Anna szociológustól és művészettörténésztől megtudhattuk, a haza és a haladás szembeállítása csak a nem gyarmatosító közép- és kelet-európai országokra, népekre jellemző. Az angol vagy francia kétosztatóság nem érintette a nemzeti hovatartozás kérdését.



Wessely Anna (Fotó: tatk.elte.hu)

Hasonlókról beszélt **Kardos Horváth János**, a Kaukázus együttes frontembere is, akinek a Belső közlés című zenés irodalmi műsorunk hat évvel ezelőtt elhangzott adásában kifejtett véleményét ismerhettük meg röviden az adás elején. Kardost már annak idején is azért hívtuk meg a stúdióba, mert zenekarának 2004-ben megjelent első albumán érzékeny módon pedzegeti a nemzethez való viszony ellentmondásait. A mostani Tükörfordításban ezek közül a szerzemények közül az *Élettér* és *Legyen c.* dala hangzott el. Míg az utóbbi az ideális polgár tőkés rendhez való viszonyát, az előbbi a terhelt jelentéstartalommal telítődött szavak megtisztítását feszegeti. Kardos már huszoneves kora kezdetére országszerte számos eltérő nézetet ismert meg, ennek köszönhető, hogy első dalaiban is ezeket próbálta egymásra hangolni.



Kardos Horváth János (Fotó: discogs.com)

Sokszor divatosnak és egyszerűnek látszik, ha egyértelmű politikai álláspontra helyezkedünk, sokan éppen ezért tesznek így. Holott jónéhány rangos régi és mai szerző szolgál példával az ellentmondások nyílt felvállalásának hasznáról. A Tükörfordítás új műsorában Kardos Horváth mellett ilyen volt Petőfi Sándor és **Szilágyi Ákos** is. Az előbbi versének megzenésített változatát **Batta Zsuzsanna**, azaz művésznevéen **Marge** énekelte el, az utóbbi szerző pedig maga olvasta föl a stúdióban *A csapos középre helyezkedik a libernyákok és bumburnyákok közti szóváltásban* című rigmusos versét. Bár mindketten egyértelmű állást foglalnak a szerintük kívánatos ország mellett, Szilágyi a tanú helyzetéből ábrázolja a népi gúnydalok mintázatára szabva a mai közéleti kétosztatúság kanonikus szólamait.

Marge éneklí Petőfi Sándor Magyar vagyok című versének dalváltozatát

Akit érdekel, [erre a hivatkozásra](#) kattintva egy másik, [itt pedig két további versét](#) is meghallgathatja.

Szilágyi Ákos egy másik versét olvassa föl énekelve 1994-ben

A műsor nem ment el mindazonáltal szó nélkül azok mellett a versek mellett sem, melyek egy-egy részleges szemszögből közelítették meg koruk közéleti kérdéseit – illetve amit ők annak vélték. **Eörsi István** részéről ilyen volt az állampárt és a történelmi egyházak összeborulásának aktusa a nemzet jelszavának égése alatt; erről szól *Két konda* című verse, amelyet Valcz Péter olvasott föl a műsorban. **Eörsi Istvánnak** egyébként [több versét](#) meghallgathatják [oldalunkon](#), továbbá Krassó Miklósról szóló [esszéjét](#), valamint a Belső közlés rá emlékező adását is [elérhetik itt](#).

*Videó az M2 adásából **Eörsi Istvánról***

Eörsi István 2004-ben, miután a bíróság jogerősen elmarasztalta és jelentős pénzüsszeg megfizetésére kötelezte egy publicisztikája miatt

A ma huszonéves fiatal vajdasági költő, **Pejin Lea** *Nyugati csiga körfúrészről álmodik* című [versében](#) ugyanakkor az európai integrációban való csalódást írja le Trianon árnyékában. A szerzőnek az Orbán János Dénes nevével fémjelzett Kárpát-medencei Tehetséggondozó Nkht. ösztöndíjasaként az íróiskola kiadásában megjelent első kötete címadó versét Horváth Julianna színművésznő adta elő. A verseket Wessely Anna mellett K. Horváth Zsolt is segített értelmezni. Aki a szerzőre is kíváncsi, az a Belső közlés korábbi adásában [meghallgathatja](#), ahol az Előretolt Helyőrség Íróakadémia három elsőkötetését mutattuk be.

Pejin Lea osztja meg a gondolatait 2019-es első kötetéről

Mint a társadalomtörténész elmondta, mind a két vers meglehetősen explicit és mélyen a megírása korszakába ágyazódó politikai agendát tartalmaz – versként jó minőségű alkotások, a mondanivalójuk ugyanakkor emiatt is részleges marad.



K. Horváth Zsolt

A műsor mindemellett kitekintett arra is, hogy a nemzeti kötődés vagy éppen a határok átjárhatóságát hirdető szabadpiac eszméje hogyan viszonyul a kapitalista berendezkedéshez. **Éber Márk Áron** szociológus, a társadalmi rétegződés kutatója abba a tudományos megközelítésbe avatta be a hallgatókat, hogy minél erősebb valakinek a pozíciója – legyen az akár politikai, akár például gazdasági –, annál hatékonyabban tudja a maga javára használni az eszméket, melyeknek különben számos őszinte híve van. A kormányok, nagyhatalmak, nemzetközi szervezetek és tőkés csoportok ugyanakkor saját érdekeik igazolására használhatják föl ezeket.



Éber Márk Áron (Fotó: tatk.elte.hu)

Az adás végén Pajor Tamás *Patrióta* című dala is elhangzott, amelyben az énekes-dalszövegíró előadókként a hazai popzene különböző nézeteket valló alakjait is megpróbálta közös platformra hozni. Nem nehéz észrevenni ugyanakkor Pajornál a rímekbe rejtett maró iróniát, amellyel e saját dalszerzői gesztusára is reflektál. Aki a fenti hangsáv lejátszás gombjára kattint és meghallgatja a hanganyagot is, a

Tükörfordítás legújabb adásából azt is megtudhatja, hogy mindezek a tartalmak milyen szálakon kapcsolódtak egymáshoz, illetve – az összes vers és zene mellett – a műsorban megszólalók további gondolatait is meghallgathatja bővebben is.

Pajor Tamás Prédikátor nevű formációjának Patrióta című dala